

До УС на КИИП

До КС на КИИП

Копие до:

председателя на КИИП инж. Каралеев

Уважаеми дами и господа,

Обръщам се към Вас в качеството ми на дългогодишен член на КИИП /от създаването на камарата/, а така също и като участник в множество Технически Експертни Съвети /ТЕС/ на КИИП и така също като участник в рецензиите на осем или девет от Ръководствата на КИИП по конструктивната система Еврокод, издадени от различни автори.

Конкретен повод е случващото се след последния Експертен Съвет по част Коструктивна за обект "Производствено хале в село Гурмазово" /името на обекта е със съкращения/.

Тъй като в становището на ТЕС са посочени някои пропуски в оценявания проект, това предизвиква реакция от авторите на проекта, като се поставя под съмнение както смисъла и необходимостта от провеждане на подобни съвети от КИИП, така и по отношение на неколегиално поведение на членовете на ТЕС.

По този повод искам да Ви обърна внимание на следните важни фактори, които се надявам да отчетете при взимането на решения по случая.

I. Необходима ли е дейност от страна на КИИП по съставяне на технически експертни съвети и по какви въпроси?

Участвал съм в подобни ТЕС в две направления.

Първото направление е - за оценка на проектите по част Конструктивна на високи сгради - например няколко сгради София с височина над 100 метра, или на много сложни сгради - например за залата Арена Армеец. Намирам, че тези експертни съвети са били много полезни, по следните причини:

1. Защото по този начин се осигурява още един външен оглед на цялостното решение и на подробностите и на детайлите от опитни хора. Така е възможно да се избегнат пропуски и грешки.
2. Защото във всеки от случаите са давани ценни препоръки на проектантите, като е подчертавано правото им да се съобразят с препоръките или не. Така се повишава качеството на проекта.
3. Защото дадена препоръка на ТЕС винаги е била в помощ на проектанта, когато той се е борил с архитекта за дадено проблемно решение. Напоследък надали има конструктор, на който архитектите да не му цитират, че някой можел да конструира решение, което е очевидно неправилно и не трябва да се влага в

проекта. И излиза, че въпросният "някой" знае повече от всички останали, щом като е съгласен да проектира нещо, което другите не се съгласяват. Колкото е по-сложен или голям проектът, толкова по-често се случват такива неща.

4. Защото, след като веднъж се е произнесъл ТЕС по отношение на качеството на проекта и са спазени препоръките на ТЕС от страна на проектантите, това им потвърждава решенията и им пази гърба за изключително сложни проекти. За удоволствието те не плащат и една стотинка дори, което намирам за уникална полза. Във всички съвети, в които съм участвал, са били включвани и светилата в конкретната област на конструктивното инженерство у нас. Вярно, понякога се е налагала преработка на проекта /в 99% от случаите - несъществена като количество работа/, обаче във всички случаи проектът е ставал по-добър, ако са били спазени препоръките.

Извън проекта, който е повод за настоящото писмо, се сещам само за два случая, при които проектите бяха върнати от ТЕС за преработка. В първия от тях, в сграда без фуга в конструкцията, бяха разположени много мощни стоманобетонни ядра на разстояние около 80-100 метра едно от друго. Във втория бяха насадени седем етажни нива в ъгъла на една сграда чрез колона, стъпваща върху външния край на безгредова плоча над сутерена. В тези два случая намирам, че съставянето на ТЕС е било още по-полезно, защото са избегнати груби грешки, едната вероятно случайна, но другата не - по отношение на спазване на правилата за температурните фуги и разполагането на ядра в сградите.

Всички останали проекти са били одобрени от ТЕС.

Второто направление за съставяне на ТЕС е - в отговор на запитвания от членове на КИИП относно прилагането на дадена норма или конкретно проектно решение. Участвал съм в два такива случая - относно възможността за вбетониране на водосточни тръби в сглобяеми стоманобетонни колони и относно запитване за необходимостта от спазване на правилото диаметрите на носеща надлъжна армировка да не се различават с повече от два номера в едно бетоново сечение и в един ред, или при снаждане. И в двата случая е решаван възникнал спор между проектантите.

В заключение на този раздел подчертавам, че съставянето на ТЕС за решаване на подобни казуси и разглеждане на проекти е и задължение на КИИП, според мен. Само по този начин може да се изпълнят условията на чл.2.2 от устава за защита на обществения интерес и утвърждаването на добра проектантска практика, защото така се цели повишаване качеството на проектите. Задължения на КИИП от подобен характер произхождат и от чл.2.3, т.9 и т.15 от устава.

Съжалявам, че практиката за разглеждане на сложни проекти от ТЕС на КИИП не бе възприета много по-рано, защото и мои проекти за много сложни сгради или

съоръжения щяха да бъдат разгледани и проверени, както за груби грешки, от които никой не е застрахован да не допуска, така и за подобряване на конкретни проектни решения, без да се налага да плащам за препоръките на ТЕС.

Нещо повече, ако дадена неправилна практика в проектирането се налага все повече и по-често, намирам, че е трябвало да се реагира и да се вземат мерки навреме, и това е проблем, по който досега не е имало никаква реакция от страна на КИИП, за съжаление. Защото напоследък се оказва, че не е изолирано явление да се нарушават основни принципи в проектирането и авторския надзор, като това са представя на инвеститора сякаш човекът знае повече от останалите, за да си позволява да проектира неща, които всички други отказват поради нарушение на добрата практика или на нормите. Най-пресен пример е една сграда от сглобяем стоманобетон с дължина на температурния блок 200 метра без фуги и с вертикални връзки между колоните в двата края на сградата. Считам, че и в този случай КИИП трябва да реагира, както и във всички останали подобни бъдещи случаи, защото те предстоят неминуемо.

II. По отношение на конкретния казус и становището на ТЕС за обект "Производствено хале в село Гурмазово"

Ще се опитам да представя още една гледна точка, която е различна от тази на проектантите и се надявам тя също да бъде отчетена. Подчертавам, че пълната история на възникналия проблем не ми е известна изцяло, но представеното по-долу е базирано на това, което ми е известно, като няма да навлизам в подробности относно техническите решения, защото те са оценени в становището на ТЕС.

Считам обаче, че трябва да бъде отчетено следното:

Нека да се поставим на мястото на един чуждестранен инвеститор, който е дошъл да инвестира в България. И първото нещо, с което се сблъсква, е проблеми в строителството. Естеството на проблемите в строителството не ми е известно, но те предизвикват инвеститора да поиска оценка и на проекта, тъй като сградата е изпълнявана по прословутия "пълнен инженеринг", тоест проектирането и строителството са свързани. След искане от инвеститора, в становище на проф. д-р инж. Йордан Милев се потвърждава необходимостта да се изпълни сеизмично усилване на конструкцията и такава е проектирано и изпълнено.

Междувременно се води дело между инвеститор и главен изпълнител на обекта, който е отговорен и за първоначалния проект. И инвеститорият се обръща към КИИП за становище дали наистина проектът е трябвало да се ревизира и

конструкцията да се усилва. Може ли КИИП да му откаже такова становище? Въпреки цитираните по-горе условия в устава и въпреки че камарата трябва да не допуска недобросъвестна практика в проектирането както по устав, така и според чл.5, т.11 от ЗКАИИП. Ако КИИП отказва да изготвя становища при такива случаи, то нейното съществуване се обезсмисля напълно. А ако съм на мястото на инвеститора, кракът ми няма да стъпи повече тук, както и ще предупреждавам за случая всички останали инвеститори, които познавам и не познавам.

III. По отношение на колегиалността в КИИП като цяло и в конкретния случай.

Считам този проблем за изключително важен, обаче във всички негови аспекти, а не само като отделно нарушение на отделен текст от професионалния кодекс. В последните години надали има някой, на който да не се е случвало да откаже на архитекти да проектира определено решение поради недопустимост спрямо нормите, и да не се е намирал някой друг да наруши нормите. И сградите вече са построени. Това е основният проблем по отношение на колегиалността. Това и безумният дъмпинг в цените! Тук се крие първопричината за всички останали неща, които се случват. И става дума за всички специалности, а не само за част конструктивна. Трябва да бъде отчетено и че дъмпингът в нарушаването на добрата практика и на нормите е многократно по-опасен и вреден, отколкото дъмпингът в цените.

И се създава усещане, че общността на проектантите е вълча яма, в която се води тежка борба за оцеляване с всякакви непозволени средства и КИИП не взема абсолютно никакви мерки. Преди около две години и на мен ми довършвах втори етап на изключително сложен проект хора, които въобще не познават проекта и съм сигурен, че дори не оценяват сложността и отговорността на обекта. Информирах КДП за случая и абсолютно нищо не последва.

Оттогава ми е напълно ясно едно - да се разчита на колегиалност във "вълчатата яма" е пълен абсурд, а да се очаква от КИИП да реши проблема, е още по-безсмислено, въпреки прекрасните намерения, заложили в устава. И затова не съм се оплаквал нито преди горния случай, нито ще се оплаквам тепърва от неколегиални действия, особено на хора, които нарушават нормите.

В конкретния случай на разглеждания проект "Производствено хале в село Гурмазово" съм сигурен, че са се явили доста фирми в търга за пълен инженеринг. Веднага са отпаднали тези от тях, на които проектантите са предвидили покривни хоризонтални връзки и които са отчели коефициентите на значимост така, както ги е задал инвеститорът. Спечелила е тази строителна фирма, на която проектантите не са сложили връзки по покрива с цел икономия и

със същата цел е бил занижен изискваният от инвеститора коефициентът на значимост. Считам, че такива хора не могат да се оплакват от неколегиалност сега, защото те дори нямат представа какво значи тя и какви изисквания на поведение налага.

IV. По отношение на неколегиалните действия на ТЕС в конкретния случай с проекта за "Производствено хале в село Гурмазово"

На ТЕС бе представен проект на едни колеги, който впоследствие е усилян от други колеги, при потвърдена необходимост от усиляне в становище на трети колега. Междувременно беше ясно, че има становища на още няколко колеги, в отговор на конкретни въпроси от колегите, изготвили първоначалния проект. Самите въпроси са принципни, а не свързани с конкретния проект.

И сега може ли някой да каже в конкретния случай по какъв точно начин би могъл ТЕС да не наруши поне едно изискване в преследване на колегиалността към всичките тези колеги едновременно? Естествено, най-лесният начин беше всички да откажат участие в ТЕС, при единствената алтернатива да участват и да оценят проблемите безпристрастно, само в рамките на собствената си компетентност и като оценят проекта по съвест.

Декларирам уверено, че аз точно това съм направил и не съжалявам. Като видя пак сграда от сглобяем стоманобетон без покривни връзки и ако пак бъда поканен, пак ще участвам и без никакви колебания пак ще кажа същото нещо, което съм написал в становището! Познавам историята на спестяването на покривни връзки от самото начало, знам причините за това и не съм заинтересована страна, нито съм жертва.

Можеше ли да не се проведе ТЕС или да не участвам аз лично? Считам, че в конкретния случай отговорът е НЕ, защото това щеше да е крайно неколегиално към хората, които слагат покривни връзки в сградите от сглобяем стоманобетон, когато покритието е с профилирана ламарина! Тези хора заслужават подкрепа и поздравления, а не безмълвната тишина от колегията, когато някой им взема работата и хляба най-неколегиално!

И като си говорим за колегиалност, основният въпрос е - трябваше ли ТЕС да се среща с авторите на първоначалния проект или с авторите на всички становища за и против проекта, или с авторите на проекта за усилянето? Обсъдихме въпроса в ТЕС и стигнахме до извода, че няма да се срещаме с никой, а ще оценим проекта съобразно компетентността на членовете на ТЕС и по съвест, без външен натиск от когото и да било.

В заключение се надявам сега КДП да образува производство по случая, защото има още много за казване, както по отношение на колегиалността изобщо и в частност за конкретния обект, така и по проблема с прилагането на норми за проектиране и добра проектантска практика. Защото има още някои много важни неща към разглеждания проект, които най-колегиално не бяха казани в становището на ТЕС, само защото инвеститорът не е задал конкретни въпроси и за тях.

По отношение на необходимостта от съставянето на ТЕС за сложни проекти - питайте и хората, чиито проекти са били оценявани положително досега, а не само тези, чиито проекти са отхвърлени. И първите имат право на мнение, а не само вторите. Мога само да предполагам и се надявам, че те ще подкрепят необходимостта и ползите от такива съвети. Иначе по презумпция решението на КИИП ще бъде само в полза на хората, чиито проекти не са наред.

Ще дам само още един пример за ползите - участието на експерти на КИИП при оценката на идейния проект за усилването на църквата Св.Св Кирил и Методий в Бургас. Готов съм да предоставя окончателното становище на всеки, който се интересува има ли ползи или няма, да не говорим за колегиалността и за смисъла от нея.

Разбира се, при съставянето на ТЕС трябва да има правила, за да се избегне рискът от недобросъвестна разправа. Въпреки че това не се е случвало никога досега, подкрепям, че подобни съвети трябва да се съставят с решение на УС на КИИП, по предложение на ръководството на съответната професионална секция.

Надявам се да бъде съставен и ТЕС за 200-метровата сграда с връзките в двата края, без никакви претенции да участвам. Обаче съм добре запознат със случая и считам, че на такива глупости трябва да бъде сложен край безусловно! Иначе състезанието по осъзнато и нарочно неспазване на нормите ще продължи, а финалът е много близо...

С уважение:

/инж. Димитър Куманов/

26.02.2017г.